

MUZEJ POŽEŠKE KOTLINE
SLAVONSKA POŽEGA
Broj: 395/79.
lo. XI 1979.

PRIJEDLOG UREĐENJA PROSTORA U MUZEJU POŽEŠKE KOTLINE
U ZGRADI I i ZGRADI II ZA FUNKCIONALNO KORIŠTENJE

28. X 1979. Muzej je "zauzeo" kat susjedne zgrade (zgrada II) odakle je odselila "Požeška dolina" koji se odmah nadovezuje na predvorje dosadašnje zgrade Muzeja, koje je ujedno i zajednički ulaz za obje zgrade, a pravno i movinski sevodi u Z.h.o. kod Općinskog suda u Slav. Požegi na istoj kat. čestici koja je zaključkom Skupštine općine od 1973. godine dana Muzeju Požeške kotline. Napominjemo da se na ovoj kat. čestici vodi i treća zgrada Demonjina 3 i da sve tri zgrade imaju jedan ulaz sa ulice, zajedničko dvorište i da su građevinski vezane.

Kompleks ovih triju zgrada idealno bi koristio za potrebe Muzeja Požeške kotline u njegovom dugoročnijem razvoju i radu.

Muzej Požeške kotline je radna organizacija u oblasti kulture sa 55. god. tradicijom rada. Njegova djelatnost zasnovana je na Zakonu o muzejskoj djelatnosti s osnovnim zadatkom da prikuplja, čuva, proučava i izlaže pokretna kulturna dobra vezana uz prošlost Požeške kotline. Obavljanje ovih poslova Muzej je organizirao kroz slijedeće odjele: arheološki, prirodoslovni, kulturno-historijski, galerijski, etnografski, pedagoški, odjel NOB-e, odjel dokumentacije, knjižnicu i opći odjel. Ne ulazeći u analizu kadrovskih problema sa kojima se permanentno susrećemo u radu obzirom na obim fundusa Muzeja (18.000 predmeta, 5.000 svezaka u knjižnici) kao i proširenja djelatnosti Muzeja u cilju njegova podružnjavanja, u ovom Prijedlogu dajemo samo smjernice prostornog širenja Muzeja i najekonomičnijeg korištenja prostora. S tim u vezi nameće se potreba adaptacije prostora za određene funkcije (radni prostor, spremišni prostor za muzejske predmete i izložbeni prostor) kao i njegovo opremanje potrebnim inventarom (izložbene vitrine, rasvjeta i dr.).

Požeški muzej poznat je po svojoj građi i izvan naših granica, ali je do sada znatno zaostajao po raspoloživom prostoru koji je bio preskučen, neuvjetan za rad, a posebno premalen za deponiranje fundusa i izlaganje. Samo 3 prostorije stalnog izložbenog postava bile su nedovoljne da prikažu bogatu kulturnu baštinu i revolucionarnu prošlost grada Požege i cijele Požeške kotline. Stalnom postavu nedostaje izložbeni prostor za izlaganje pojedinih zbirki i odjela, a to se naročito odnosi na nedostatak ekspozitivnih etnografije, numizmatike, umjetnog obrta, umjetnina, Radničkog pokreta i prikaza borbenog puta domaćih jedinica. Iz tog razloga posjetitelji Muzeja, a naročito mlade generacije ne dobivaju potpunu sliku o velikoj prošlosti ovoga kraja.

Posebni problem bio je u vezi smještaja muzejskih predmeta, jer su za tu svrhu korištene samo 3 manje prostorije, pa se dio predmeta morao spremati i na tavan, što nije u skladu s propisima. Studijski depoi gdje se čuvaju stručno obrađeni i neizloženi muzejski predmeti i građa moraju biti uredno i preglednosredeni i lako pristupačni za rad i nadzor nad njima. Prostorije moraju

biti zračne kako materijali; tekstil, drvo, metal ne bi bili izloženi propadanju, što se da sada teško savladavalo, jer su spomenute 3 prostorije (54 m²) bile mračne s postotkom vlage 90 i bez mogućnosti ventilacije. U tom već ionako pretrpanom prostoru bila je smještena i knjižnica.

Muzej je također imao problema sa smještajem muzejske dokumentacije (dokazni materijali za vrednovanje muzejskih predmeta). Za nju trebaju posebni ormari koji se nisu imali gdje smjestiti, jer se rad odvijao u samo jednoj prostoriji, u kojoj su radili uz direktora, kustos arheolog i tajnik. Ovdje su se primale sve stranke, a često su to bili najvažniji gosti u našem gradu. Uz stručni rad na inventiranju muzejskih predmeta i sređivanju dokumentacije (inventarne knjige, fototeka, mapoteka i dr.) tu je bila i priručna knjižnica za sve struke, te mnoga znanstvena građa, pa čak i pojedine vrijednije zbirke (numizmatika, oružje i drugi sitniji muzejski predmeti). Ovdje su radili na znanstvenoj građi i kožisnici muzejske građe, a ovdje se često obavljala i tehnička priprema eksponata za izložbe, čišćenje i konzervacija predmeta. Pretrpani ormari ionako već rasklimani zbog istrošenosti prijetili su da se pod teretom sruše. Održavanje čistoće bilo je otežano, pa ne treba isticati koliko je nepovoljnom uticalo na zdravlje radnika, ako se doda, da je uvijek bila potrebna umjetna rasvjeta, a zračenje zbog prašine s ulice i buke nije odgovaralo.

Svaki veći muzej, pa tako i naš treba imati radionicu gdje se prihvaćaju predmeti koji ulaze u Muzej (za posljednje 4 godine u naš Muzej je ušlo 7.000 predmeta). U radionici se vrši primarno čišćenje i najvažniji popravci i konzervacija kulturno-historijskih predmeta. Sve predmete od drveta, metala, tekstila potrebno je zaštititi od daljnjeg propadanja. Poslove primarne zaštite muzejskih predmeta, koji je 5 godina radio u maloj vlažnoj prostoriji od 4 m² s plinskim grijanjem, bez dnevnog svjetla pa nije čudo da je ove godine prekinuo radni odnos s Muzejem. U neizvjesnosti smo tko će dalje obavljati ovako važan posao, jer je čuvanje građe i predmeta jedan od primarnih zadataka Muzeja.

Muzeju bi trebala čitaonica, zasebna prostorija u kojoj bi istraživači mogli nesmetano studirati građu i knjige, koji se zbog posebne vrijednosti ne bi smjeli iznositi iz Muzeja.

Imajući sve ovo u vidu dobro smo proanalizirali i ocijenili kako rasporediti novi prostor, odnosno cjelokupni prostor i dati mu određenu funkciju, kako bi se rad u Muzeju unaprijedio u duhu principa suvremene muzeologije. Prioritetno je bilo osigurati dobre uvjete za stručni rad, smještaj dokumentacije i povoljnije uvjete za čuvanje muzejskih predmeta veće spomeničke vrijednosti, a također otvoriti mogućnosti daljnjem proširenju, odnosno popunjavanju stalnog izložbenog postava.

Novi prostor na katu zgrade II u koju se ulazi odmah iz predvorja dosadašnje zgrade rasporedili smo za 3 namjene:

- izložbeni prostor: 3 prostorije 64 m²
- spremišni prostor: 31 m²
- radni prostor: 48 m²

Dvije veće prostorije s pogledom na Trg i prostoriju ispred njih namijenili smo za stalni izložbeni postav obzirom da su to najljepše prostorije s visokim ravnim tavanicama i stilski oblikovanim vratima, a njihov raspored omogućava kružni tok kretanja posjetitelja. U njih se ulazi kroz novodobivenu predvorje (dobiveno rušenjem prezida). Ova unutrašnja prostorija ujedno će biti korištena za sastanke Savjeta muzeja, prihvatanje stranki i gosti Muzeja, kao i čitaonica za korisnike muzejske građe, a također i za odmor posjetiteljima i biti će opremljena stilskim namještajem.

Navedeni prostor potrebno je građevinski sanirati: m parketirati cijelu podnu površinu, uvesti novu rasvjetu, postaviti potrebnu opremu, ličiti sve zidove i otvore. Za ove radove izradit ćemo poseban projekt, ali prema predviđanjima oni bi mogli iznositi oko 1,000,000,00.

Na ovaj hol nadovezuje se manja prostorija u kojoj će biti smještena knjižnica "Požešana" i arhiva Muzeja. To će ujedno biti i prostorija za obavljanje poslova iz općeg odjela Muzeja. Dvije manje prostorije služit će za rad kustosa. U njima će biti smještena mapoteka (danas preko 250 fascikla sa različitim požeškim temama) fototeke za pojedine odjele inventarne knjige, kartoteka za muzejske predmete (po brojevima, nazivu predmeta, lokalitetu), hemeroteka, požeška peruodika, (ranija izdanja i "Požeški list") stručne priručne knjižnice po strukama (arheologija, etnologija, povijest). Treća nešto veća prostorija je soba direktora u kojoj će biti smještena opća dokumentacija o radu Muzeja, inventarne knjige, stručna dokumentacija za kulturno-historijski odjel i zbirku umjetnina (kartoteka, fototeka,) stručna knjižnica za povijest umjetnosti, vrijednije knjige (enciklopedije, leksikoni i dr). Za ove radne prostorije potrebni su veliki čvrsti ormari, metalni kartotečni ormarići, a za radne stolove i drugi priručni namještaj upotrebit će se postojeći muzejski predmeti (pisaći stol književnice Z. Marković, namještaj iz ostavštine Nešić i Kraljević).

Najveća prostorija bez posebnog ulaza, već s ulazom iz direktorove sobe, namijenjen je za depo i to predmeta od tekstila (nošnje i rukotvorstvo) numizmatičku zbirku, rukopisnu građu, umjetnine, slike i skulpture.

Radne prostorije treba odmah osposobiti da se rad u Muzeju može normalno odvijati. One ne traže veće građevinske pothvate osim ličenja zidova, postavljanja rasvjetnih tijela, prenos telefona, nabave inventara (sve učinjeno). Međutim spomenuti depo još uvijek nema potrebnu opremu i inventar za smještaj muzejskih predmeta.

Proširivanjem Muzeja u zgradu II automatski se dobilo više mogućnosti za korištenje prostora u dosadašnjoj zgradi. Jedna prostorija u prizemlju koju je do sada koristila "Požeška dolina" odmah je adaptirana za depo. Otvaranjem vrata (učinjeno) spojila su se sva 3 depoa, a centralno grijanje odlično poslužilo za isušivanje zgaka, a također se dobila veća mogućnost zračenja, jer novi depo ima vrata i prozor otvorene prema Trgu.

Na katu se također dobiva (od dosadašnje kancelarije) jedna prostorija za stalni izložbeni postav i odmah se nadovezuje na sobu odjela NOB-e, pa smatramo da njena namjena najbolje odgovara za uređenje sobe domicilnih jedinica. Vrata iz nje vodit će posjetitelja ponovno u predvorje zgrade I iz kojeg je i ušao u postav i tako će se otvaritim potpuni kružni tok kretanja kroz stalni izložbeni postav.

Ova prostorija zahtijeva veću adaptaciju, a posebno za izradu postava domicilnih jedinica. Ocjenjujemo da bi za definitivni postav ove sobe bilo potrebno 500.000,00 dinara.

Prenošenjem postava Miroslava Kraljevića u zgradu II na tom mjestu mogla bi se izložiti građa i predmeti vezani uz Radnički pokret.

U prilogu mostavljamo tlocrt prostora i druge pokazatelje u vezi gornjeg teksta.

DIREKTOR :

(Geber Eleonora, prof.)

